

Rolnummer : 57
Arrest nr. 63 van 9 juni 1988

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag gesteld door de politierechtbank te Tubeke bij vonnis van 24 juni 1987 in zake van het Openbaar Ministerie en van het Bestuur van Waters en Bossen tegen Jean CANIVET en de B.V.B.A. CANIVET.

Het Arbitragehof

samengesteld uit de voorzitters E. GUTT en J. DELVA,
en de rechters K. BLANCKAERT, L. DE GREVE, F. DEBAEDTS, M. MELCHIOR en J. WATHELET,

bijgestaan door de griffier H. VAN DER ZWALMEN
onder voorzitterschap van voorzitter E. GUTT,

wijst na beraad het volgend arrest

I. ONDERWERP

Bij het voormeld vonnis van 24 juni 1987 heeft de politierechtbank te Tubeke de volgende prejudiciële vragen aan het Hof voorgelegd :

"Heeft het decreet van het Waalse Gewest van 17 juli 1985 de regels betreffende de door de Grondwet aan de nationale wetgever toegekende bevoegdheden geschonden? Voor recht te zeggen welke van de twee wetgevingen van toepassing is inzake de verjaringstermijnen."

Bij zijn beschikking tot ingereedheidverklaring van 17 maart 1988 heeft het Hof de vragen geherformuleerd als volgt :

"Schenkt het decreet van het Waalse Gewest van 17 juli 1985 tot wijziging van de verjaringstermijnen voor de strafvordering inzake visserij en bossen, de regels die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten?";

II. DE FEITEN EN DE VOORGAANDE PROCEDURE

Uit de gegevens van het dossier blijkt dat de heer Jean CANIVET voor de politierechtbank te Tubeke is gedaagd en ervan beticht wordt in het Bos van Halle (Voilard) bomen te hebben beschadigd door giftige uitwasemingen, afkomstig van een vuilnisbelt waarvoor hij verantwoordelijk is, gelegen aan de rand van het vermelde bos, onderworpen aan de wet van 19 december 1854, Boswetboek genoemd, en zich dat bos onrechtmatig te hebben toegeëigend. De vordering steunt op de artikelen 138, 139, 140 en 192 van het Wetboek van Strafvordering en de artikelen 120, 133, 134, 135 en 147 van het Boswetboek.

De B.V.B.A. CANIVET is gedaagd om zich op grond van artikel 1384 van het Burgerlijk Wetboek burgerrechtelijk met de eerste aansprakelijk te horen verklaren voor de veroordeling tot de kosten

die zal uitgesproken worden ten laste van haar aangestelde.

De verdediging maakte ter zitting gewag van de verjaring van de rechtsvordering, zich baserend op artikel 145 van het Boswetboek. Dat artikel voorziet in een verjaring van drie maanden na de vaststelling van de feiten die tot de rechtsvordering hebben geleid als de beklaagde onmiddellijk geïdentificeerd wordt en een verjaring van zes maanden als de betichte later wordt geïdentificeerd. Klager van zijn kant beroept zich op artikel 1 van het decreet van het Waalse Gewest van 17 juli 1985, naar luid waarvan de strafvordering in boszaken verjaart door verloop van één jaar te rekenen van de dag waarop de overtreding is vastgesteld.

In de overwegingen van het vonnis stelt de politierechtbank vast dat een nationale wet en een decreet, uitgaande van de Gewesten die krachtens artikel 59bis, § 4 van de Grondwet zijn opgericht, een identieke waarde hebben en dat krachtens § 8 van artikel 59bis van de Grondwet, de behandeling van een dergelijk conflict ressorteert onder de bevoegdheid van het Arbitragehof dat werd opgericht door de wet van 28 juni 1983. Het vonnis vervolgt : "Dat het derhalve enkel aan dat hoog rechtscollege toekomt voor recht te zeggen welke van de twee rechtsregels van toepassing is en of het Waalse Gewest al dan niet de door de Grondwet (artikel 26) vastgestelde regels heeft geschonden door zich op die Grondwet te baseren (artikelen 26bis en 107 quater)". Om die redenen heeft de politierechtbank van Tubeke voorvermelde prejudiciële vraag aan het Hof gesteld.

III. DE RECHTSPLEGING VOOR HET HOF

De prejudiciële vraag is bij het Hof aanhangig gemaakt door verzending van een expeditie van voormelde verwijzingsbeslissing die op 30 juni 1987 ter griffie is ontvangen.

Bij beschikking van dezelfde datum heeft de voorzitter in functie de leden van de zetel aangewezen conform de artikelen 46. § 1, 48 en 49 van de wet van 28 juni 1983 houdende de inrichting, de bevoegdheid en de werking van het Arbitragehof.

Het bij artikel 58 van de organieke wet van 28 juni 1983 voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 14 juli 1987.

Met toepassing van de artikelen 60 en 113 van voormelde organieke wet zijn de kennisgevingen van de verwijzingsbeslissing gedaan bij aantekende brieven ter post afgegeven op 14 juli 1987 en aan de geadresseerden bezorgd op 15 en 16 juli 1987.

Bij beschikking van 3 augustus 1987 gewezen op verzoekschrift van de Waalse Gewestexecutieve is de in artikel 69 van de organieke wet van 28 juni 1983 voorziene termijn tot 13 september 1987 verlengd.

Van die beschikking is kennis gegeven aan de partijen bij aangetekende brieven van 4 augustus 1987 aan de geadresseerden bezorgd op 5, 6 en 10 augustus 1987.

Jean CANIVET en de B.V.B.A. J. CANIVET hebben één en dezelfde memorie ingediend op 21 augustus 1987.

De Waalse Gewestexecutieve heeft een memorie ingediend op 11 september 1987.

Bij beschikking van 9 december 1987 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest dient te

worden gewezen tot 30 juni 1988 verlengd.

Bij beschikking van 17 maart 1988 heeft het Hof :

- beslist dat de prejudiciële vraag zoals hoger vermeld, (sub.I) is geherformuleerd;
- de zaak in gereedheid verklaard en de terechtzitting op 21 april 1988 vastgesteld.

Van die beschikking is kennis gegeven aan de partijen die evenals hun advocaten in kennis zijn gesteld van de datum van de terechtzitting bij aangetekende brieven ter post afgegeven op 18 maart 1988 en aan de geadresseerden bezorgd op 21 en 22 maart 1988.

Bij beschikking van 21 april 1988 van de voorzitter in functie is rechter H. BOEL, die verhinderd was te zetelen, door rechter L. DE GREVE vervangen.

Op de terechtzitting van 21 april 1988 :

- zijn verschenen :

Mr G. BERNARD, advocaat bij de balie te Brussel, voor Jean CANIVET en de B.V.B.A. Ets. J. CANIVET die beiden woonst hebben gekozen op het kabinet van Mr.G. BERNARD Guldenvlieslaan 77 bus 2, 1060 Brussel;

Mr. Ph.E. EVRARD, advocaat bij de balie te Luik, voor de Waalse Gewestexecutieve, Kunstlaan 13-14, 1040 Brussel;

- hebben rechters J. WATHELET en F. DEBAEDTS verslag uitgebracht;
- zijn voormelde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd conform de artikelen 52 en volgende van de organieke wet van 28 juni 1983 die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Arbitragehof.

IV. IN RECHTE

A.1. In hun memorie zijn de heer J. CANIVET en de B.V.B.A. ETABLISSEMENTS J. CANIVET van oordeel dat de verjaring van de strafvordering behoort tot de materie van de strafprocedure. Die materie behoort tot de bevoegdheid van de nationale wetgever die bevoegd is gebleven voor het vaststellen van de toepasselijke straffen en de overeenstemmende verjaringstermijnen. De decreetgever is niet bevoegd om de strafrechtelijke situatie van de rechtzoekenden te verzwaren, vermits hij niet bevoegd is voor de strafvordering of de strafprocedure. Het decreet van 17 juli 1985 van het Waalse Gewest schendt derhalve de regels betreffende de bevoegdheden die door de Grondwet aan de nationale wetgever zijn toegewezen doordat de verjaringstermijnen van 3 of 6 maanden bepaald in artikel 145 van het Boswetboek op 1 jaar worden gebracht. Het Hof wordt derhalve door deze partijen verzocht om voor recht te zeggen dat enkel de nationale wetgeving betreffende de verjaringstermijn van toepassing is.

A.2. De Executieve van het Waalse Gewest wijst erop dat het Hof reeds twee gelijkaardige

vragen te behandelen had betreffende het Waalse jachtdecreet, met name in de zaken met rolnummer 40 en 44. De Executieve verwijst naar een advies van de Raad van State van 1983 naar aanleiding van het ontwerp van jachtdecreet, waarbij dat hoge rechtscollege zich duidelijk had uitgesproken ten voordele van de gewestelijke bevoegdheid. De redenering inzake jachtzaken geldt volgens de Executieve mutatis mutandis ook voor boszaken. Artikel 6, § 1, III, 2 en 4 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 bevestigt immers duidelijk de bevoegdheid van het Gewest inzake bescherming en behoud van de natuur en inzake bossen.

Krachtens de wet van 17 april 1878, en de bijzondere wet van 8 augustus 1980, waarvan de grondwettigheid niet ter discussie kan worden gesteld, is aan het Waalse Gewest de bevoegdheid toegewezen om de duur van de verjaringstermijn te bepalen van de strafvordering die voortvloeit uit een misdrijf inzake bosaangelegenheden. De Executieve van het Waalse Gewest verzoekt het Hof dan ook de eerste prejudiciële vraag ontkennend te beantwoorden en voor recht te zeggen dat alleen het decreet van het Waalse Gewest van 17 juli 1985 in het Waalse Gewest van toepassing is op de verjaringstermijn inzake bosaangelegenheden.

Ten aanzien van de normatieve bepalingen in het geding

B.1. Zowel krachtens de artikelen 28, 22 en 23 van de wet van 17 april 1878 houdende de voorafgaande titel van het Wetboek van strafvordering, als krachtens de artikelen 25, eerste lid, en 21, eerste lid, van die wet gewijzigd door de wet van 30 mei 1961, zijn de bepalingen met betrekking tot de verjaring van de strafvordering, die de verjaringstermijn respectievelijk op drie jaar of op zes maanden stellen voor misdrijven die een wanbedrijf of een overtreding uitmaken, toepasselijk op de verjaring van de strafvordering betreffende de door bijzondere wetten omschreven misdrijven voor zover die wetten niet anders bepalen.

Artikel 145 van de wet van 19 december 1854 houdende het Boswetboek heeft in een dergelijke afwijking voorzien waar het bepaalt "De rechtsvorderingen tot herstel van wanbedrijven en overtredingen in boszaken verjaren door verloop van drie maanden, te rekenen van de dag waarop de wanbedrijven en overtredingen zijn vastgesteld, wanneer de beklaagden in de processen-verbaal worden aangewezen. In het tegenovergestelde geval is de verjaringstermijn zes maanden, te rekenen van dezelfde dag".

Artikel 33 van de wet van 1 juli 1954 op de riviervisserij heeft eveneens in een dergelijke afwijking voorzien waar het bepaalt "De publieke vordering en de burgerlijke vordering volgende uit een overtreding van deze wet en van de besluiten ter uitvoering daarvan genomen, verjaren na verloop van zes maanden te rekenen van de dag waarop het misdrijf gepleegd is".

Artikel 1 van het decreet van het Waalse GeWest van 17 juli 1985 heeft artikel 145 van de wet van 19 december 1854 gewijzigd als volgt "De strafvordering in boszaken verjaart door verloop van één jaar te rekenen van de dag waarop de overtreding is vastgesteld" ("L'action publique en matière forestière se prescrit par un an à compter du jour où l'infraction a été constatée"). Artikel 2 van het decreet bepaalt : "In artikel 33 van de wet van 1 juli 1954 op de riviervisserij worden de woorden "zes maanden" door de woorden "twaalf maanden" vervangen". ("A l'article 33 de la loi sur la pêche fluviale, les mots six mois" sont remplacés par les mots "douze mois").

Ten aanzien van de prejudiciële vraag

B.2.1. Artikel 107quater, tweede lid, van de Grondwet bepaalt dat de wet, aangenomen met de

bijzondere meerderheden die in het derde lid zijn vastgesteld, aan de Gewestraden de bevoegdheid toewijst om de aangelegenheden te regelen die zij aangeeft, en dit binnen de omschrijving en op de wijze die zij bepaalt.

Ter uitvoering van die bepaling heeft artikel 6, § I, III,4, enerzijds, en artikel 6, §1, III, 6, anderzijds, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen aan de Gewesten de bevoegdheid toegekend om de aangelegenheden bosbeheer en riviervisserij te regelen.

Krachtens artikel 11 van de bijzondere wet omvat de bevoegdheid van de gewestelijke decreetgever het strafbaar stellen van inbreuken op door hem uitgevaardigde bepalingen.

De bijzondere wet heeft aldus aan de decreetgever een Strafrechtelijke bevoegdheid toegekend die, per definitie, niet kan worden uitgeoefend dan met inachtneming van de verstoring van de sociale orde. Door de niet-nakoming van een bepaling, die hij aanneemt, strafbaar te stellen, constateert de wetgever dat die niet-nakoming de openbare orde verstoort.

B.2.2. Doordat hij aldus, krachtens en binnen de perken van artikel II van de bijzondere wet, een verstoring van de openbare orde strafbaar kan stellen, wordt de decreetgever ertoe gebracht de duur van de periode te beoordelen en te bepalen, tijdens welke op zulk een verstoring straf dient te worden gesteld, en bijgevolg ook het tijdstip vanaf hetwelk de vervolging van het misdrijf niet langer is verantwoord. Immers, de bevoegdheid om een verstoring van de sociale orde strafbaar te stellen impliceert uit zichzelf de bevoegdheid om de duur te bepalen tijdens welke de aantasting van de openbare orde het op gang brengen van de strafvordering verantwoordt.

Door de verjaringstermijn van de strafvordering, die betrekking heeft op een misdrijf dat hij invoert, te regelen, bepaalt de decreetgever, op grond van de machtiging geregeld door artikel II van de bijzondere wet, een aspect van de "gevallen die de wet bepaalt" in de zin van artikel 7 van de Grondwet, waarin strafvervolgingen kunnen worden ingesteld. Zodoende regelt de decreetgever niet de vorm van de vervolgingen in de zin van diezelfde bepaling, evenmin als hij wetgevend optreedt met betrekking tot de straffen die gesteld zijn op de misdrijven waarvan hij de beteugeling beoogt.

Uit de voorafgaande overwegingen volgt dat de decreetgever zijn bevoegdheid niet heeft overschreden door voor het Waalse Gewest te bepalen dat misdrijven in bos- en riviervisserijaangelegenheden verjaren door verloop van een termijn van één jaar.

Het decreet van 17 juli 1985 houdt bijgevolg geen schending in van de regels die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten.

OM DIE REDENEN,

HET HOF

zegt voor recht dat het decreet van het Waalse Gewest van 17 juli 1985 "révisant les délais de prescription de l'action publique en matière de pêche et de forêts" ("tot herziening van de verjaringstermijnen van de strafvorderingen inzake visserij en bossen") (Belgisch Staatsblad van 10 oktober 1985) geen schending inhoudt van de regels die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten.

Aldus uitgesproken in het Frans en in het Nederlands, conform artikel 55 van de organieke wet van 28 juni 1983, ter openbare terechtzitting van 9 juni 1988.

De griffier,
H. VAN DER ZWALMEN

De voorzitter,
E. GUTT